

Dr hab. med. Aleksandra Banaszekiewicz
Klinika Gastroenterologii i Żywienia Dzieci
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Warszawa, 31.01.2018

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

mgr Anety Weres

pt. Wpływ aktywności fizycznej i wybranych okołoporodowych czynników ryzyka
na występowanie nadciśnienia tętniczego krwi u dzieci

Magister Aneta Weres w swojej rozprawie doktorskiej zajęła się jednym z najbardziej istotnych zagadnień zdrowia publicznego jakim są choroby cywilizacyjne. Pojęcie chorób cywilizacyjnych, nazywanych też chorobami XXI wieku, związane jest z powszechnie znanymi chorobami, których rozprzestrzenianie się jest skutkiem rozwoju cywilizacji. Jeszcze do niedawna uważano, że dotyczą wyłącznie osób starszych i dorosłych. Niestety, obecnie coraz częściej spotykane są również wśród dzieci i młodzieży. Mają one charakter przewlekły, a tym samym wymagają specjalistycznego i regularnego leczenia. Mogą wpływać na jakość życia człowieka i generują bardzo wysokie koszty społeczne. Jednym z najważniejszych zagadnień, przed którymi stoi obecnie medycyna, to zapobieganie i leczenie chorób cywilizacyjnych. Aby móc skutecznie zapobiegać chorobie, najpierw należy poznać jej czynniki ryzyka.

Jedną z chorób cywilizacyjnych jest nadciśnienie tętnicze, którego skutki mogą być bardzo poważne. W następstwie miażdżycy może dojść do niewydolności i zawału mięśnia sercowego, udaru mózgu, pogorszenia wzroku w wyniku retinopatii nadciśnieniowej czy pogorszenia funkcji nerek. Mimo, że nadciśnienie tętnicze jest chorobą powszechną, a częstość występowania u dzieci rośnie, stosunkowo niewiele jest badań, które by oceniały czynniki ryzyka nadciśnienia tętniczego w populacji pediatrycznej. Temu zagadnieniu poświęciła mgr Aneta Weres swoje badania.

Rozprawa doktorska liczy 198 stron, z prawidłowo rozplanowanym podziałem na poszczególne części.

We wprowadzeniu Autorka w syntetyczny sposób przedstawiła dane dotyczące epidemiologii, rozpoznawania, czynników ryzyka i powikłań narządowych nadciśnienia

tętniczego u dzieci. Największym wyzwaniem okazało się zaprezentowanie trudności związanych z różnymi klasyfikacjami prawidłowych i nieprawidłowych wartości ciśnienia tętniczego, które są stosowane u dzieci, a które wynikają z postępu wiedzy (nowe wytyczne obniżyły wartości ciśnienia uważane za prawidłowe) ale też z faktu, że w okresie rozwojowym zmienia się zakres ciśnienia uznanego za prawidłowe. Autorce udało się klarownie przedstawić obowiązujące wytyczne rozpoznawania nadciśnienia tętniczego u dzieci. Równie trudnym zadaniem, z którym też poradziła sobie znakomicie, był opis pomiaru aktywności fizycznej u dzieci.

W rozdziale poświęconym celowi pracy Autorka pięknie przedstawiła motywy, które skłoniły ją do zaplanowania i przeprowadzenia badań oraz przedstawiła ich cele szczegółowe. Celem recenzowanej pracy była ocena wpływu aktywności fizycznej i wybranych okołoporodowych czynników ryzyka na występowanie nadciśnienia tętniczego krwi u dzieci.

Autorka właściwie zaplanowała metodykę badań tak, aby zrealizować postawione w pracy cele. W przejrzysty sposób opisała, w jaki sposób przeprowadziła badanie, czyli opisała rekrutację uczestników, kryteria włączenia i wyłączenia oraz zastosowane metody pomiaru. Zabrakło mi jednak w tym rozdziale dokładniejszego opisu drugiej części badania, tj. zbierania informacji na temat czynników okołoporodowych na podstawie książeczek zdrowia dziecka i kwestionariusza dla rodziców dziecka. Kwestionariusz jest załącznikiem numer 3, ale brakuje w tekście jego opisu lub odniesienia do niego. Praca została zrealizowana w ramach międzynarodowego projektu iFamily po uzyskaniu zgody koordynatora konsorcjum, jednak kopia zgody w pracy nie została dołączona.

Do badania Autorka włączyła imponująco dużą grupę 1300 dzieci. Ostatecznie do analizy zakwalifikowała 1002 dzieci. Do najistotniejszych wyników pracy Autorki należy stwierdzenie:

- wysokiej częstości skurczowego (8%) i rozkurczowego (14,6%) nadciśnienia tętniczego u dzieci,
- mniejszej ilości tkanki mięśniowej u dzieci z nadciśnieniem tętniczym,
- częstszego występowania nadciśnienia tętniczego u dzieci z niższym poziomem aktywności fizycznej tj. niespełniającym normy 11500 kroków dziennie oraz z mniejszą aktywnością fizyczną średnią do umiarkowanej
- roli typu aktywności fizycznej w występowaniu nadciśnienia tętniczego; na podstawie wyników badań Doktorantki wydaje się, że nie wystarczy ograniczyć aktywność siedzącą ale konieczne jest zwiększenie średniej do umiarkowanej,

- częstszego występowania nadciśnienia tętniczego u dzieci urodzonych przez cięcie cesarskie.

W przedstawianiu uzyskanych wyników Autorka prawidłowo dobrała metody statystyczne oraz uporządkowała je w sposób zgodny z postawionymi celami. Wszystkie wyniki Autorka przedstawiła w sposób przejrzysty w poszczególnych bardzo szczegółowych tabelach. Zaznaczenie kolorem wyników, dla których stwierdzono istotność statystyczną ułatwia ich czytanie.

Dyskusja została przez Autorkę przeprowadzona prawidłowo, dla większej czytelności została ona podzielona na podrozdziały, w których dyskutowane są poszczególne aspekty badania. Zwraca uwagę dokładna znajomość tematu, wielość przedstawianych danych epidemiologicznych czy różnych klasyfikacji nadciśnienia tętniczego. Doktorantka swobodnie omawia dotychczas opublikowane badania oraz nowe teorie dotyczące patogenezy nadciśnienia tętniczego jak np. roli irydyny czy znaczenia wielkości masy mięśniowej w zapobieganiu nadciśnieniu.

Wnioski, które z przeprowadzonego badania wyciągnęła Autorka są sformułowane prawidłowo i odpowiadają na cele badania.

Autorka przytacza wiele polskich i zagranicznych badań i opracowań związanych z omawianym zagadnieniem, a cytowane piśmiennictwo (454 pozycje!) w przeważającej większości dotyczy prac z ostatnich kilku-, najwyżej kilkunastu lat.

Przedstawiona rozprawa mgr Anety Weres pt. „Wpływ aktywności fizycznej i wybranych okołoporodowych czynników ryzyka na występowanie nadciśnienia tętniczego krwi u dzieci” jest dogłębną analizą tego zagadnienia. Całość pracy jest przemyślana i usystematyzowana, w właściwy sposób uzupełniona tabelami i rycinami. Autorka nie ustrzegła się od błędów edytorskich. We wszystkich rozdziałach obecne są stosunkowo liczne literówki, w rozdziałach poświęconych wprowadzeniu i metodyce brakuje odnośników do obecnych tam tabel a pozycje piśmiennictwa przedstawione są w różnych stylach. Jednak błędy te nie wpływają na odbiór rozprawy.

Podsumowując, raz jeszcze chciałabym podkreślić, że mgr Aneta Weres zajęła się jednym z najważniejszych dla zdrowia publicznego zagadnień jakim jest nadciśnienie tętnicze. Wyniki jej pracy, w szczególności te dotyczące wpływu aktywności fizycznej na występowanie nadciśnienia tętniczego, mogą stanowić podstawę do zaplanowania kampanii informacyjnej oraz konkretnych interwencji prewencyjnych zwiększających aktywność fizyczną wśród dzieci. A dzięki temu przyczynić się do zwiększenia świadomości dotyczącej

nadciśnienia tętniczego wśród społeczeństwa oraz wśród pediatrów oraz do zmniejszenia częstości występowania nadciśnienia tętniczego związanego z małą aktywnością fizyczną.

Rozprawa doktorska mgr Anety Weres pt. „Wpływ aktywności fizycznej i wybranych okołoporodowych czynników ryzyka na występowanie nadciśnienia tętniczego krwi u dzieci” spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytułach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, z późn. zm.). W związku z tym pozwalam sobie przedłożyć Wysokiej Radzie Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego wniosek o dopuszczenie mgr Anety Weres do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. n. med. Aleksandra Banaszkiewicz

dr hab. n. med.
Aleksandra Banaszkiewicz
PEDIATRA, GASTROLOG
GASTROLOG DZIECIĘCY
1166716